

Rom-guide.dk er Danmarks store internetportal til Rom. Her kan du finde hoteller, lejligheder og andre overnatnings-tilbud, omtale af byens seværdigheder og mange praktiske oplysninger til brug for den kommende rejse.

Rundvisning i Peterskirken

Velkommen til turen gennem Peters-kirken.

Inden vi går i gang med selve turen har vi nogle praktiske oplysninger:

Besøg kirken ikke kirken søndag eller om formiddagen, hvor køen kan være alen lang.

Tag forbi på hverdage og om eftermiddagen, hvor det er væsentligt hurtigere at få adgang til denne store seværdighed.

Bemærk også at der er et "beklædningsreglement" for at komme ind i kirken.

Dette vises på skilte ved indgangen og håndhæves af kontrollører, der står placeret helt oppe på trappen.

Indgangen til kirken sker gennem en sikkerhedsindgang, som du finder til højre på Peterspladsen.

Inden du går ind i kirken bør du stille dig på en af de sorte felter, som du finder mellem en af de to fontæner og kolonnaderne.

Her vil du opleve at rækken af søjler i kolonnaderne "smelter sammen" til én række.

Peterskirken "by night".

Selvom dette handler om en tur gennem Peterskirken, som naturligvis kun kan foregå om dagen, viser vi dette billede, for at opfordre dig til at besøge Peterspladsen en aften, mens du er i Rom.

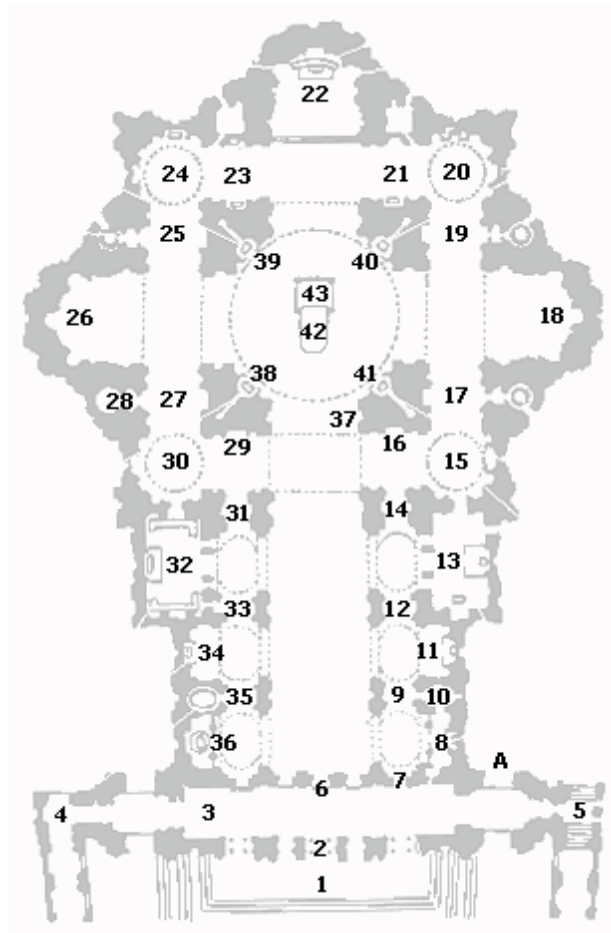
Alt for få har nemlig oplevet kirken med lys på facaden. En oplevelse på en meget stemningsfuld plads, som vi gerne under dig.

Og så går vi til turen gennem Peterskirken, som også kan downloades som audioguide på Rom-guide.dk.

Slentretur gennem Peters-kirken med Rom-guiden.

På denne tegning over Peters-kirkens grundplan finder du alle væsentligste seværdigheder, som anført på listen her til højre.

1. Facaden
2. Navicella-mosaikken
3. Portico-hallen
4. Rytterstatue af Karl den Store
5. Rytterstatue af Kejser Konstantin
6. De centrale bronzedøre
7. Den hellige dør
8. Pietà-kapellet
9. Monument for dronning Kristina
10. Det hellige kors' kapel
11. S. Sebastian kapellet
12. Monument for Innocens XII
13. Det hellige sakramentes kapel
14. Monument for Gregor XIII og Gregor XIV
15. Det gregorianske kapel
16. S. Jeronimus' alter
17. S. Basilius' alter og monument for Benedikt XIV
18. Højre kors-arms 3 altre
19. Navicella-altret og monument for Clemens XIII
20. Ærkeenglen Gabriels alter og S. Petronellas alter
21. Sankt Peters alter og monument for Clemens X
22. Sankt Peters trone
23. Monument for Alexander VIII og Sankt Peters alter
24. Søjlekapellet
25. Monument for Alexander VIII og Det hellige hjertes alter
26. Venstre kors-arms 3 altre
27. Falskhedens alter og monument for Pius VIII
28. Sakristi og skatkammer
29. Forklarelens alter
30. Det clementinske kapel
31. Monument for Leo XI og Innocens XI
32. Korkapellet
33. Monument for Pius X og Innocens VIII
34. Den hellige Jomfrus kapel
35. Monument for slægten Stuart og Maria Sobieski
36. Dåbskapellet
37. Statue af Sankt Peter
38. Statue af Sankt Andreas
39. Statue af Santa Veronika
40. Statue af Santa Helena
41. Statue af Sankt Longius
42. Sankt Peters grav og det pavelige alter
43. Alterbaldakinen
- A. Indgang til kuplen

Rundgang i kirken.

Kirkens dimensioner er overvældende: Udvendig længde 211 meter. Facaden er 115 meter bred og 46 meter høj. Kuplens udvendige højde er 137 meter. Kirkens hovedskib har en længde på 186 meter og tværskibet en bredde på 137 meter. Skibenes højde er 44 meter (Rundetårn vil altså snildt kunne stå der). Kuplens diameter er 42 meter. Kirkens samlede grundareal er på knapt 50.000 kvadratmeter.

Det er halsløs gerning at sætte sig for at omtale alt seværdigt i Peters-kirken. Den rummer alene 44 altre, 395 skulpturer, 778 søjler og 135 mosaikker. Vi indskrænker os derfor til en omtale af de vigtigste værker og andet af mere generel betydning og almen interesse.

1. Facaden.

Bygget af Maderno og afsluttet i 1614. Den smukt formede trappe op til Madernos facade er skabt af Bernini samtidig med pladsen foran. De 2 statuer af Peter og Paulus der flankerer indgangen stammer fra det 19. årh. Facadebygningen er i sit udtryk og stil på vej mod barokken. 8 søjler og 4 pilastre støtter overbygningen, der krones af statuer af Kristus, Johannes Døbereren og 11 af de 12 apostle, Peter, befinder sig jo inde i kirken. To identiske ure, skabt af Valadier, danner fløj på toppen af bygningen. Under det venstre ur ligger det nu elektrisk styrede klokketårn. Den ældste klokke stammer fra slutningen af 1200-tallet, den tungeste og største, med en bredde på 7,5 meter, er fra 1786. Loggiaen midtfor i 1. stokværk er den såkaldte Loggia della Benedizione, hvorfra den nyvalgte pave udråbes, og hvorfra han lyser velsignelsen urbe et orbe, til byen og til verden.

2. Navicella-mosaikken.

Denne mosaik er oprindelig udført af Giotto, og stammer således fra den tidligere konstantinske basilika. Den er flyttet og restaureret så mange gange, at man i dag næppe kan tale om et originalt værk. Mosaikken fremstiller Jesus gang på vandet i Genezaret Sø, da Jesus tester Peters tro ved at kalde ham til sig.

3. Portico-hallen.

Også denne er Madernos værk i sit udgangspunkt, men Bernini har haft en kraftig finger med i spillet i den endelige udformning og udsmykning. Der er 5 indgange til kirken. De vigtigste er omtalt under punkt 6 og 7. Døren længst til venstre kaldes Porta della Morte, Dødens Port, og er udført af den italienske kunstner Giacomo Manzù, og bærer fremstillinger af Jesus nedtagelse af korset, Jomfru Marias død og i baggrunden Johannes XXIII, der kommissionerede døren i 1963.

4. Rytterstatue af Karl den Store.

Agostino Comacchini, 1775. Statuen er modelleret over Marcus Aurelius statuen på Campidoglio-pladsen, men ejer slet ikke dette forbilledes elegance og lethed. På tidspunktet for dens tilblivelse mente man, at Marcus Aurelius forestillede kejser Konstantin.

5. Rytterstatue af Kejser Konstantin.

Bernini, 1675. Statuen fremstiller med dramatisk verve det øjeblik, hvor Konstantin i slaget mod Maxentius ved Ponte Milvio i et syn ser korsets tegn for sig – og tog det som et tegn på at han ville sejre sammen med kristendommen, som han efterfølgende indførte som officiel statsreligion i romeriget.

6. De centrale bronzedøre.

Antonio Filarete, 1455. De stammer således fra Konstantins basilika. Dørene er fremstillet som en hyldest til pave Eugenius IV's forsøg på at forene de romerske og græske katolske kirker. Midterfeltet fremstiller dette foreningsforsøg og det omkranses af meget fine, felt-opdelte relief-billeder af Kristus og Jomfru Maria, Peter og Paulus, Peters martyrdød og gravlæggelse. Reliefferne rummer som baggrund så fine fremstillinger af det daværende Rom, at man har brugt dem til at få et fint indblik i byens udseende, da dørene blev fremstillet. Reliefskulpturen over døren er af Bernini.

Kort lige frem fra dørene og inde i kirkens hovedskib ses en rund porfyrskeive, nedfældet i gulvet. Den stammer fra den gamle basilika, hvorpå kejser Karl den Store i år 800 blev kronet af paven som den første tysk-romerske kejser. På indersiderne af skibets hovedskib ses i nicher mellem søjlerne en række statuer af kirkefædre samt grundlæggerne af den katolske kirkes religiøse ordener. Og i gulvet ses en række linier af metal nedfældet. De angiver andre store europæiske kirkers beskedne størrelse i forhold til Peters-kirken.

7. Den hellige Dør Porta Santa.

Den er tilmuret fra indersiden af kirken og bliver kun åbnet i jubelår, hvor paven under stort ceremoniel fjerner den første sten. I det seneste jubelår, 2000, gik millioner af troende gennem denne dør for at få absolut tilgivelse for alle synder. Nogle ikke troende er vel også smuttet med ind for en sikkerheds skyld. Den lille putti-engel over døren er af Borromini.

8. Pietà-kapellet.

Michelangelo, 1499. Skulpturen har således også oprindeligt stået i den tidligere basilika. Denne vidunderlige skulptur af Jomfru Maria med den døde Jesus i sine arme står bag beskyttende glas efter et hærværksforsøg i 1972. Kapellet, der tidligere hed Korsfæstelsens kapel, har nu med rette taget navn efter dette geniale ungdomsværk af Michelangelo, som han skabte kun 24 år gammel, og som er det eneste værk han nogensinde signerede, efter sigende fordi han overhørte nogle tilskuere tillægge værket en ukendt romersk kunstner. Denne copyright-signatur ses på båndet der løber ned over Marias venstre skulder og bryst. På højre side i kapellet ses en medaljon med et portræt af den hellige Birgitta af Vadstena. Den blev opsat i 1991 i 600-året for hendes helgenkåring. På venstresiden er opstillet en oldkristen sarkofag.

9. Monument for Dronning Kristina.

Carlo Fontana, Il Lorenzetto m.fl., 1697-1702. Mindesmærke for Dronning Kristina, der afsagde sig den svenske krone og konverterede til katolicismen i 1655, en uhørt triumf i samtiden for den katolske kirke. Relieffet viser ceremonien i Hofkirche, Innsbruck, hvor hun afsværgede protestantismen, for siden i triumf at gøre sit indtog i Rom, hvor hun levede til sin død i 1689. Hun er begravet i krypten.

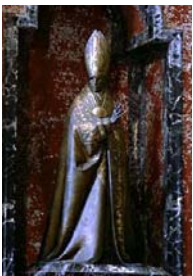
10. Det hellige kors-kapel.

Desværre som oftest lukket. Det blev tidligere også kaldt Relikvie-kapellet, da det rummer hovederne af flere martyrer. Kapellet er tegnet af Pietro da Cortona, men er mest kendt for et meget tilbedt krucifiks i træ fra det 13. århundrede, der er tillagt Pietro Cavallini. Ved indgangen ses et monument for pave Leo XII, der lyser velsignelsen Urbe et Orbi, til verden og til byen, den traditionelle velsignelse, når en ny pave er blevet valgt.

11. S. Sebastian-kapellet.

Indeholder alter-grav for pave Innocens XI (1676-1689), der ligger i en glaskiste. Mosaikken over alteret fremstiller S. Sebastians martyrdød, og er en kopi af en original fresko af Domenichino i Michelangelos kirke S. Maria degli Angeli ved Termini. I højre side af kapellet ses et mindesmærke for den første pave i den nuværende vaticanstat, Pius XI, og til venstre står en markant bronzestatue af Pius XII (1939-1958) fra 1964 af Francesco Messina, inspireret af Pius berømte udtalelse før udbruddet af 2. verdenskrig: Freden bringer ingen tab, krigen kan ødelægge alt. Statuen blev kommissioneret af de kardinaler, Pius havde udnævnt i sin regeringsperiode.

12. Monument for Innocens XII og Mathilda af Toscana.

Dette monument, skabt af Filippo della Valle, er mest kendt for de to meget smukke allegoriske figurer der flankerer den velsignende pave. Til venstre Velgørenheden og til højre Retfærdigheden. Begge giver skyldigt udtryk for den reformvenlige paves store arbejde for de fattigste borgere, han skabte således et fattig-refugium i Lateranpaladset, og hans reformer af de stærkt korrumperede kirkelige og verdslige justitsvæsener. Han var pave fra 1691-1700.

På modsatte side ses et gravmæle for grevinde Mathilda af Toscana, oprindeligt tegnet af Bernini, men først eksekveret senere. Hun var den store finansielle og politiske støtte for pave Gregor VII i den berømte investiturstrid med den tysk-romerske kejser, Henrik IV, om fordelingen af den verdslige og kirkelige magt i middelalderen. Striden kulminerede i 1077 med kejserens berømte barfodede bodsgang til paven i Mathildes slot i Canossa i Norditalien. Denne berømte begivenhed er gengivet på gravmonumentet. Ved sin død testamenterede Mathilde sin formue og sine store landbesiddelser til pavestolen, og kirken kvitterede ved at overføre hendes jordiske rester til Peters-kirken i 1634.

13. Det hellige sakramentes kapel.

De bronzeforgylde gitterlåger ind til kapellet med Urban VIII's våbenskjold er af Borromini, og det centrale tabernakel-skrin er skabt af Bernini. Dette nadver-skrin i forgyldt bronze og sølv er modelleret over Bramantes Tempietto, S. Pietro in Montorio, på Gianicolo-højen syd for Peters-kirken. Der er smukke intarsia-indlægninger af lapis lazuli på skrinet, der krones af de 12 apostle og fra siderne vogtes af 2 hengivne englepiger. Over alteret ses et af de få originale malerier, der ikke er blevet erstattet af mosaik-kopier: Den hellige Treenighed af Pietro da Cortona. Han har også tegnet forlæggene til det meget smukke stuk-loft med scener fra Det gamle Testamente. Kapellet er udelukkende reserveret for kontemplation og stille bøn, så den yderste diskretion bør udvises, når det besøges.

14. Monument for paverne Gregor XIII og Gregor XIII.

Gregor XIII er en af de mest lærde mænd der har siddet på pavestolen. Han er mest kendt for indførelsen af Den gregorianske Kalender, men var også grundlægger af Det gregorianske Universitet. Desuden støttede han kunst og videnskab, og han var en ivrig støtte for den ydre mission og jesuiternes indædte kamp mod protestantismen. Det smukke monument af Camillo Rusconi fra ca. 1720 viser den velsignende pave, omgivet af figurer for Loven på venstre side og på højre side Storblæthed, der løfter sløret for kisten med en afbildning af indførelsen af den nye kalender i 1582, hvor man sprang fra den 4. til den 15. oktober for at få orden på kalenderåret i forhold til det astronomiske år.

På modsatte side ses det meget enkle monument for Gregor XIII, der kun var pave fra 1590-91, med en enkel niche sarkofag omgivet af figurer for Religionen og Retfærdigheden. Mest interessant er hans nummerering i romertal, der er skrevet XIII i stedet for som normalt XIV. Man mener, at man til monumentet har brugt en sarkofag, der oprindeligt skulle have været anvendt til monumentet for Gregor XIII, og så af "sparehensyn" blot har tilføjet et ekstra "I" til tallet. Originalt romersk genbrug.

15. Det gregorianske kapel.

Har navn efter Gregor VIII, der kommissionerede della Porta til at bygge kapellet efter Michelangelos oprindelige tegninger. Kapellet er 42 meter højt med en kuppelkonstruktion. Det er et af de rigeste og kostbare udsmykkede i Peterskirken, og er næsten en kirke i kirken. Her kæmper utrolig smukt flerfarvet marmor, forgyldte bronzer, guld, sølv og mosaikbilleder med allegoriske stukrelieffer og statuer om pladsen og opmærksomheden.

Monumentet til højre af Luigi Amici (efter et Canova-forlæg) over Gregor XVI er meget lig Thorvaldsens tilsvarende over Pius VII i den modsatte side af kirken, og det stammer da også fra næsten samme periode og er stort set lige så kedeligt nyklassicistisk og stift. Gregor XVI regnes for en af de mest reaktionære paver, der har siddet på Peters stol. Han var fuldstændig blind for tidens (1840) europæiske forfatningskampe og de begyndende nationale bestræbelser for et forenet Italien. Han bekæmpede indædt tale- og pressefriheden og to gange lod han østrigske tropper slå oprør ned i Vatikanstaten.

Topstykket over alteret midtfor i kapellet er et 1100-års klenodie fra den gamle basilika, et billede, malet på træ, af den såkaldte Madonna della Soccorsa, Den hjælpende Madonna. Hun er indrammet af en alabaster-ramme med ametyster og andre halvædelstene, der igen indrammes af smukke marmor- og porfyrsøjler fra den gamle basilika. Alteret rummer de jordiske rester af S. Gregor Nazianus, en af de tidlige byzantinske kirkefædre.

16. S. Jeronimus alter.

Dette alter regnes normalt med til Det gregorianske kapel men ligger lidt for sig selv på bagsiden af den store højre støttepille for kuplen. Over Hieronimus alter ses en kopi af Domenichinos billede, S. Hieronimus sidste nadver i klostret i Jerusalem. Originalen kan ses i Vatikanets Pinakotek. Alteret rummer forskellige relikvier efter Jeronimus, men det har nu fået en ganske ny prominens, efter at pave Johannes XXIII i 2001 blev flyttet fra sin sarkofag i krypten og gravlagt under alteret i smukt paveligt skrud i en guldornamenteret glaskiste. Johannes XXIII har altid været én af de mest populære paver, men efter hans saliggørelse på vej mod helgenstatus i år 2000 har populariteten nået uanede højder.

17. S. Basilius alter og monument for Benedikt XIV.

På venstre hånd ses S. Basilius alteret med et mosaikbillede oven over, der viser, at Den hellige Basilius er så optaget af at forrette messe Hellig Trekongers Aften i år 372, at han ikke ænser kejser Valentius med sit følge gøre sin entré. Alt skal vige for troens styrke. Forlægget for mosaikbilledet er et maleri af franskmanden Pierre Subleyras fra 1745 og mosaikken regnes for én af, om ikke den fineste transformation fra maleri til mosaik i kirken. I det hele taget er mange af mosaikbillederne lavet med et sådant teknisk og kunstnerisk mesterskab, at det ofte er vanskeligt at se, at det ikke drejer sig om et maleri.

På højre side ses monumentet for Benedikt XIV af Bracci fra 1769. Meget usædvanligt i forhold til andre pavemonumenter i kirken lyser han stående, og med en nærmest deklamatorisk og teatralisk gestus, velsignelsen i anledning af jubelåret 1750. Han er omgivet af Den hellige Visdom på venstre side, der har en forgyldt sol på brystet og holder bibelen i sin højre hånd, og Uselvisheden på højre side, der fast afviser tilbuddet om et overflødigshorn med juveler og penge fra en lille putti-engel.

Benedikt blev først valgt til pave efter 6 måneders konklave og 254 afstemninger, hvor han indtil da ikke havde fået en eneste stemme. Efter sigende skulle han da have udtalt: Hvis I ønsker en "helgen", så vælg kardinal Gatti. Hvis I ønsker en "slyngel", så vælg kardinal Aldovrandi. Hvis I ønsker en "god og anstændig" mand, så vælg mig. Og så valgte de ham! Monumentet blev kommissioneret af de kardinaler Benedikt havde udnævnt i sin embedsperiode.

18. Højre korsarms 3 altre.

Denne korsarm har proportionerne fra Michelangelos oprindelige plan for kirkens ligesidede græske korsform. Stedet er mest kendt for, at der var her Pius IX i 1869 indkaldte til og afholdt det 1. vaticanerkoncil. Det var dette koncil der fastslog dogmet om pavens ufejlbarlighed, men hvor meget symbolsk pavens verdslige magt kom til en brat afslutning ved Italiens forening i 1870. Korsarmens gulv og stukornamenteringen i loftet er udført i det 18. århundrede af Vanvitelli og i den afsluttende korsbue ses store mosaikbilleder af bl.a. Poussin over de 3 korsarms-altre.

Alteret til venstre er viet til S. Erasmus, biskop i Antiochia, og rummer hans jordiske rester. Han døde martyrdøden under kejser Diocletian. Mosaikbilledet af Erasmus meget blodige martyrdød, er en kopi af et originalt billede af Poussin, der kan ses i Vatikanets Pinakotek.

Alteret i midten er viet til SS. Processus og Martinus, som ifølge traditionen bevogtede Peter i det mamertinske fængsel, og som han omvendte til kristendommen under sit fangenskab. De led senere under kejser Nero, som vist på mosaikbilledet over alteret, martyrdøden og deres jordiske rester opbevares i en urne under alteret.

Alteret til højre er viet til den bøhmiske greve Wenceslas, der døde martyrdøden i år 930 for sin broder Boleslavs hånd. Mosaikbilledet over alteret er en kopi af en original af Angelo Caroselli, en elev af Caravaggio. Wenceslas ligger begravet i domkirken i Prag. Alteret hér rummer relikvierne efter en stor gruppe martyrer, der blev overført fra forskellige katakomber i 1628.

19. Navicella-alteret og monument for Clemens XIII.

Navicella-alteret på venstre hånd er det andet sted i kirken, hvor Giotto-motivet fra Portico-hallens indgang gentages. Igen kan det ses som en understregning af kirkens grundfæstede dyrkelse af Peter som den vigtigste apostel, der reddes fra druknedøden ved sin ubetingede tro på og tillid til Jesus. Altereret rummer relikvier af 2 tidlige martyrer, og alterbilledet med Peters gang på vandet er en mosaik-kopi fra 1726 af en tidligere fresko af Lanfranco, der blev nedtaget i og i dag er placeret i velsignelses-loggiaen midt for kirkens facade, hvorfra den nye pave udråbes som valgt.

På højre side ses Canovas monument fra 1792 for Clemens XIII, det første monument der repræsenterer nyklassicismens mere retvinklede og enkle og symmetriske linier og formers indtog i kirken efter al den sprælske og sprudlende barok. På den pyramideformede konstruktion ses paven øverst, knælende i inderlig bøn med sit magtsymbol, tiara-kronen, hvilende på en pude ved sin side, nedenfor omslutter 2 allegoriske figurer, Religionen og Døden, og nederst hviler 2 løver, den ene vågen som symbol på pavens virkekrang, den anden sovende som symbol på hans mådehold i embedet. Canova blev stilsættende for den kommende periodes monumenter, hvad der ses ganske tydeligt i blandt andre i Thorvaldsens monument over Pius VII.

20. Ærkeenglen Gabriels alter og S. Petronellas alter.

På højre hånd Gabriels alter. Over alteret ses en mosaikkopi af Guido Renis billede af ærkeenglen, originalen befinder sig i S. Maria della Concezione. Oprindeligt hang det første originale mosaikbillede i Peters-kirken over dette alter, Calendas billede af ærkeenglen, som Urban VIII havde bestilt, da han var blevet valgt til pave på ærkeenglens navnedag. Denne mosaik forfaldt dog hurtigt og blev senere erstattet af Renis nuværende fine billede. Calendas originale og smukke mosaik blev restaureret og kan i dag ses i domkirken i Macerata i provinsen Marche.

På venstre hånd ses alteret for S. Peters "datter" Petronella, der led martyrdøden, da hun ikke ønskede at opgive sin jomfrudom og gifte sig med et medlem af kejserfamilien. Hun bærer også titlen: Den ældste datter af Den hellige Moderkirke. Hendes jordiske rester befinder sig under alteret. Oprindeligt blev de flyttet fra Domitillas katakomber til den konstantinske basilika, hvor de blev gravlagt i de franske kongers kapel. Derfor er S. Petronella blevet særlig dyrket af den franske kirke, og den franske koloni i Rom samles hvert år den 31. maj ved dette alter til en hyldestmesse for Petronella. Mosaikken over alteret, hvor Petronella forlader sin martyrgrav for at blive modtaget af den himmelske fader, er en kopi af et Guercino billede, hvis original kan ses i Vatikanets Pinakotek.

21. S. Peters alter og Monument for Clemens X.

På venstre hånd ses alteret for S. Peter, også kaldet Tabithas Alter, da billedet oven over alteret forestiller S. Peters genoplivelse af Tabitha i byen Joppe.

På højre hånd ses monumentet for Clemens X af Mattia de Rossi i en fantastisk blanding af flerfarvet marmor. Ved monumentets fod flankerer Godartetheden og Mildheden sarkofagen med et relief der viser åbningen af Den hellige Dør i jubelåret 1675. Foran monumentet ligger under enkle gravstene paverne Sixtus IV og Julius II begravet sammen med 2 kardinaler. Det er bemærkelsesværdigt at den energiske pave Julius II, der kommissionerede så mange store opgaver til Michelangelo, herunder det aldrig færdiggjorte gravmæle i S. Pietro in Vincoli med den berømte Moses-statue, har fundet sit sidste hvilested på denne beskedne måde.

22. S. Peters trone.

Dette Gloria-pragtstykke af Bernini fra 1657-66 består af en stjernesol der forgyldes af lyset gennem et farvet alabastervindue. Midt i solen, hvis stråler er inddelt i 12 felter, én for hver af apostlene, og omgivet af en hærskaer af flyvende engle og drivende skyer, flyver med dramatisk lyseffekt Helligånden i den kendte skikkelse af en due, der velsigner den marmor indkapslede Peters stol, Cathedra Petri, der traditionelt omtales som apostlen Peters originale bispestol. Stolen er dog langt yngre, sandsynligvis fra middelalderen, og temmelig kraftig restaureret. Stolen støttes til næsten svævende tilstand af 2 vestlige og to østlige kirkefædre, SS Augustinus og Ambrosius og bagved SS Johannes Chrystomos og Athanasius, der skal repræsentere den delte kirkes fælles baggrund i de kristne evangelier. Over solen ses 2 engle med pavens krone, tiaraen, og de 2 nøgler, symbol på pavemagtens autoritet og gudgivne magt.

Til højre for Peters-stolen ses Berninis pragtgravmæle for hans store velgører, Barberini-paven Urban VIII. Barberini-våbnets bier er spredt ud over monumentet og det er flankeret af statuer af Velgørenheden til venstre og Retfærdigheden til højre. I midten optræder Døden som skelet, der med knokkelhånd noterer de døde op i den sorte bog. Med dette monument brugte Bernini for første gang forskellige farver i sine materialer til at understrege, fremhæve og pointere betydningen af de forskellige dele i monumentet. Og med iøjnefaldende og dramatisk effekt, et storslået monument for den pave, der havde betydet alt for hans kunstneriske karriere. Det var under Urban VIII, at kirken blev indviet, og det var også ham, der valgte Gastel Gandolfo som pavernes sommerresidens. Mindre hævder værdigt for paven var det, at det også var ham der, under trussel om tortur, tvang Galilei til at afsvære det kopernikanske verdensbillede.

Til venstre er placeret det tilsvarende monument for Paul III af della Porta, muligvis efter originalskitse af Michelangelo. Det var denne pave der gav Michelangelo i opdrag at bygge en ny Peters-kirke i 1547. Figurerne foran repræsenterer Klogskab og Retfærdighed, og modellerne skulle efter sigende være pavens søster og hans moder. Gravmælet stod oprindeligt i Det clementinske Kapel, men Bernini flyttede det til sin nuværende placering for at få et modstykke af høj kvalitet til sit eget fremragende værk på den modsatte side.

23. Monument for Alexander VIII og S. Peters Alter.

På højre hånd ses monumentet for Alexander VIII. Dette er et "samlesæt", hvor de allegoriske figurer foran, Klogskaben og Religionen, er af De Rossi, medens paven i bronze på toppen er af Guiseppe Bertosi, og det hele er oprindeligt blevet bestilt af pavens nevø efter en original tegning af greve Arrigo di San Martino fra 1725. Ingen har nogensinde fremhævet monumentet for dets kunstneriske kvalitet, men alene for brugen af nogle af de mest farverige og kostbareste marmorsorter der overhovedet kan ses i kirken. Et meget fint relief af en helgenkåring foran på sarkofagen er dog værd at kaste et ekstra blik på.

Til venstre ses alteret for S. Peters helbredelse af krøblingen. Navnet henviser til en historie i Apostlenes Gerninger, 3, 1-10, hvor Peter og Paulus møder en krøbling ved templets port, der anmoder dem om hjælp, og hvor Peter siger de berømte ord: Sølv eller guld har jeg ikke, men jeg giver dig, hvad jeg har – I Jesu Kristi, nazaræerens navn, stå op og gå. Og det gør krøblingens så, med begejstret hæle-klik danser han templet rundt. Efter sigende var det dette alter, der inspirerede den amerikanske præsident Lincoln til 1-dollar pengesedlen, hvor første del af ovennævnte bibelcitat står trykt. Kirken og pengene har aldrig været så fjernt fra hinanden, at det gjorde noget. Alterbilledet er en mosaikkopi fra 1758 af et originalt billede af Francesco Mantini.

24. Søjle-kapellet.

Søjle-kapellet - også kaldet Vor Frue på søjlens Kapel, efter et middelalderligt portræt af Jomfru Maria på én af altersøjlerne fra den oprindelige basilika. Alteret ligger til venstre i kapellet. Billedet blev overflyttet fra den gamle basilika i 1607 og indrammet af fine marmor- og alabastersøjler efter et udkast af della Porta. Efter det 2. vaterkanerkoncil i starten af 1960-erne bærede pave Paul VI dette Maria-billede med titlen "Mater Ecclesiae", Kirkens Moder. Og pave Johannes Paul II lod i 1981 opsætte en mosaikkopi på facaden af pavepaladset ud mod Peters-pladsen, hvor det også kan ses illumineret om aftenen.

Gravmonumentet i hjørnet rummer gravene af 4 paver med navnet Leo. Den mest kendte, Leo den Store, ligger begravet under alteret. Han er kendt for, at han reddede Rom fra angreb af hunnerhøvdingen Attila ved med en ildnende kristen prædiken samt en sæk peber, der datidigt var et kosteligt krydderi, at stoppe Attila ved byen Mantua. Alter-illustrationen er det eneste i kirken som ikke er en billedmosaik, men et stort marmorrelief af Alessandro Algardi fra 1625, der fremstiller pavens møde med Attila i år 452 og afværgelse af angrebet mod Rom. 3 år senere angreb andre vandaler dog Rom og forårsagede en voldsom ødelæggelse af byen.

25. Monument for Alexander VII og Det hellige Hjertes alter.

På højre hånd ses Berninis berømte gravmonument for Alexander VII, som han afsluttede i 1678, da han var næsten 80 år gammel, dog med excellent hjælp fra sit værksted. Med dramatisk verve ses paven i inderlig bøn, uanfægtet af Døden, der stikker sin knokkelhånd frem under et tungt ligklæde med et timeglas og varsel om snarlig død. De allegoriske figurer foran repræsenterer, og dermed også paven, Velgørehed og Sandhed, den sidste står med foden plantet på en globus, som med foragt solidt er plantet oven på England, der på dette tidspunkt brød endeligt med den katolske kirke. På næste niveau ses Klogskab og Retfærdighed i hvilende positur op mod paven. Døden er lavet i forgyldt bronze og hans ligklæde er levendegjort i fantastiske foldninger i multifarvet marmor fra Sicilien. Dette modstilles af dyderne i hvidt marmor, som igen illumineres af hovedbasens sorg-sortte farve.

På venstre hånd ses Det hellige Hjertes alter, som er viet til Den hellige Margaret Mary Alacoque, en fransk nonne i 1600-tallet der blev kanoniseret i 1920. Hun var først i et syn blevet helbredt for lammelser af Jomfru Maria og modtog siden adskillige åbenbaringer, hvor Jesus viste sig for hende. Efter disse syn tilsluttede hun sig Visitationsordenen, en nonneorden, der især dyrker Jesu hellige Hjerte. Mosaikbilledet oven over alteret er ikke noget at råbe hurra for, yderst banalt både i farve og komposition, ja ligner nærmest et kulørt postkort, og dagen er ikke ødelagt, hvis man uanfægtet kommer til at forbigå det

26. Venstre korsarms 3 altre.

Denne pendant til højre korsarm er reserveret for stille bøn og nadver. Der holdes faste nadver-gudstjenester hér på alle dage. Ligesom tilfældet er for højre korsarm har denne også 3 altre. Alteret på venstre hånd er viet til Peters korsfæstelse, men først fra 1963, hvor mosaikbillede efter Guido Renis fine original i Pinakoteket, blev flyttet fra det midterste alter til sin nuværende placering. Efter traditionen var det hér Peter led kors-døden i Neros Cirkus, hvis rester dele af kirken er bygget hen over.

Alteret i midten var oprindeligt viet til apostlene Simon og Judas Tadæus, hvis jordiske rester hviler i en gammel sarkofag under alteret. Pave Johannes XXIII viede dog alteret til S. Josef, Marias mand og bestilte det nuværende mosaikbillede over alteret. To ovale mosaikbilleder på hver side af alteret viser de 2 apostle, alteret oprindeligt var viet til.

Alteret på højre hånd er viet til Den vantro S. Thomas og refererer til Johannes-evangeliet, 20, 24-29, hvor Thomas ikke tror på den genopstandne

Kristus, før han har set nagle-hullerne i hans fødder og hænder. Jesus viser sig for ham, viser ham hullerne og siger: Du tror, fordi du har set mig. Salige er de, som ikke har set mig og dog tror. Den illustrative udgave af skriftstedet ses i mosaikbilledet over alteret, der stammer fra 1800-tallet. Pave Bonifacius IV ligger begravet under alteret. Det var ham der indviede Pantheon som kristen kirke, og dermed med største sandsynlighed reddede det for eftertiden.

27. Falskhedens alter og Monument for Pius VIII.

Alteret på venstre hånd kaldes også mere direkte "Løgnens Alter". Det refererer til et skriftsted i Apostlenes Gerninger (5, 1-10), hvor 2 medlemmer af den tidlige kristne menighed, Ananias og Saffira, falder døde om, da de stikker S. Peter en løgn. Mosaikken over alteret viser hvorledes de to formastelige falder død om, da S. Peter foreholder dem deres løgnehistorie. Og som så meget andet i kirken, ren opbyggelig kunst over temaerne: Fint-fint eller fy-fy skamme. Mosaikken er en kopi af et maleri af Christoforo Roncalli, hvis original kan ses i S. Maria degli Angeli.

På højre hånd ses monumentet for Pius VIII i ren nyklassicisme, skabt af Pietro Tenerani under tydelig indflydelse af Canova. Stramme klassiske linier uden meget spræl eller spændstighed i kompositionen. På basen ses paven i knælende bøn, over ham den tronende Kristus, under ham på fløjene statuer af SS. Peter og Paulus, midtfor billedrelieffer af Klogskaben og Sandheden.

28. Sakristi og skatkammer.

Fra monumentet for Pius VIII er der indgang til sakristiet og kirkens skatkammer mod entré. Skatkammerets 10 sale er et museum, der indeholder betydelige liturgiske minder fra kirkens lange historie fra antikken og den tidligste kristendom og helt frem til den nyeste kirkelige kunst. Det er absolut et besøg værd. Flere betydelige bygnings- og udsmykningsdele samt smukt kirkeinventar fra den gamle basilika skal især fremhæves. Det kuplede 8-kantede sakristi bæres af 8 søjler fra Hadrians villa i Tivoli.

29. Forklarelsens alter.

Rummer en mosaikreproduktion af Rafaels originale allegoriske billede af Kristus himmelfart, omgivet blandt mange af profeterne Moses og Elias og apostlene Peter, Jakob og Johannes. Som en modpol til den himmelsvævende Kristus ses nederst i billedet en knælende kvinde i bøn, der symboliserer Kirkens formidling af tro, håb og kærlighed som himmelske gaver. Billedet er Rafaels sidste og kun den øverste del er malet af ham, resten blev fuldført af hans værksted. På sit dødsleje bad han om at få sat billedet ved fodenden af sin seng, ligesom det blev båret foran hans kiste til Pantheon, hvor han ligger begravet. Rafaels originale billede kan ses i Vatikanets Pinakotek.

30. Det clementinske kapel.

Kapellet har navn efter pave Clemens VIII, hvis våbenskjold er nedfældet i gulvet. Paven kommissionerede opgaven til Michelangelo, men det blev først fuldført af della Porta i forbindelse med jubelåret 1600. Det danner pendant til Det gregorianske Kapel i kirkens modsatte side.

I hjørnet ses alteret og gravmælet for Gregor den Store (590-604), hvis afsjælede legeme blev overført hertil i 1607 fra porticoen i den gamle basilika. Sarkofagen kan ses gennem jerngitteret i gulvet foran alteret. Mosaikken over alteret viser et berømt gregoriansk mirakel. Kejseren havde bedt Gregor om et ægte relikvie. Gregor gav dem et stykke ligklæde, der havde været brugt til martyrbegravelser. Denne beskedne gave blev afvist af kejserens udsendinge, hvorpå Gregor med en kniv snittede i stoffet, hvorved martyrbloodet begyndte at gennembløde klædet. Gregor har fået sit tilnavn for sin uhyre store betydning for kirkefilosofien gennem sine skrifter og sine bestræbelser på at fremme klostertanken i sin tid. I sit forholdsvis korte pontifikat nåede han også at indføre Fadervor i gudstjenesten, kristne England og fremme Den gregorianske Kirkesang, hvis udbredelse han ivrigt støttede. Hans betydning fremgår af, at den nyvalgte pave modtager kardinalkollegiets troskabsed foran dette alter.

På venstre hånd ses Thorvaldsens gravmonument for Pius VII fra 1823. Stilen er tidens rene nyklassicisme. Pavens ses siddende med en velsignende gestus. Omkring ham ses 2 figurer, Tidens Genius og Historien med en symbolsk bog og et timeglas. Foran ham ses Det guddommelige Mod med et løveskind og Visdommen med en bog og en ugle. Monumentets eksekvering er noget stift, køligt og sterilt, især på baggrund af den bagvedliggende meget livlige og mangefacetterede smukke marmorvæg. Gravmælet blev først kommissioneret efter pavens død, og en sejlivet historie hævdede, at Thorvaldsen til H.C. Andersen skulle have sagt, at han havde brugt dennes ansigtstræk til pavens ansigt og dermed "udødeliggjort" ham, men de samtidige kilder understøtter ikke denne historie. Men døm selv om ligheden.

31. Monument for Leo XI og Innocens XI.

Gravmælet på højre hånd for Leo XI er meget enkelt, men med 2 af de smukkeste og mest levende allegoriske figurer for henholdsvis Frihed og Storsind. Relieffet på sarkofagen viser den franske konge, Henrik IV's afsværgelse af protestantismen, som tidligere var blevet udvirket af Leo som pavelig delegat til Frankrig. Under sarkofagen ses en buket roser med indskriften: Sic floruit, således blomstrede han, dog kun kort, for han døde efter kun 27 dage som pave.

Til venstre ses monumentet for Innocens XI, han ligger dog begravet i S. Sebastian kapellet (se pkt.11) i modsatte side af kirken. Monumentet, af franskmænden Pierre Mannot, viser paven siddende på tronen med den ene arm strakt ud i en talende gestus. Han er omgivet af Troen og Tapperheden som en henvisning til hans støtte til og store finansiering af kampen mod tyrkernes forsøg på europæisk dominans. Et relief, foran den tomme sarkofag, viser den afgørende sejr over tyrkerne ved Wien i 1683. Han blev helgenkåret af Pius XII i 1956.

32. Kor-kapellet.

Kapellet af Maderno modsvarer hans Hellige Sakramentes kapel i den modsatte side af kirken. I dag celebreres messer med gregoriansk korsang kun på søn- og helligdage. Hovedalteret af Pietro Bianchi hylder dogmet om Jomfru Marias ubesmittede undfangelse. Dette blev fastslået i 1854, og efter en international indsamling i 1904 blev Marias krone omkranset af 9 juvelbesatte stjerner i 50-året for dogmet om denne biologiske sensation. På billedet ses Maria svævende på en sky, og under hende tilbedes hun blandt flere af SS. Frans af Assisi, Antonius af Padua og kirkefaderen Johannes Chrystomos. Denne sidste er begravet under alteret sammen relikvier fra de to andre. Kapellets meget smukke og forgyldte stukloft rummer kendte scener fra Det gamle og nye Testamente. De meget smukke korstole, tilskrevet Bernini, med indlægninger og udskæringer flankerer de to orgler. Portlågerne til kapellet er en kopi af ét af Borrominis tidligste arbejder. Michelangelos Pietà stod i dette kapel frem til 1749.

33. Monument for Pius X og Innocens VIII.

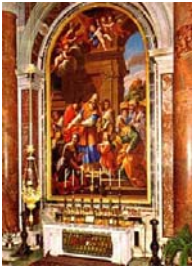
På højre side ses monumentet for Pius X af Pietro Astorri fra 1923. Paven ses stående med hænder udstrakt i en bønfoldende gestus, der refererer til hans forgæves appel til stormagterne om at standse de stridigheder der udløste 1. verdenskrig. Omkring statuen ses en række af firkantede relieffer i metal, der blandt andet beskriver hans store arbejde for udbredelse af nadvergangen til børn, hans nye katekismus med religiøse vejledninger og hans liturgiske reformer af messen og korsangen. Han blev kanoniseret under Pius XII.

På venstre hånd finder man gravmælet for Innocens VIII af Pollaiuolo fra 1498, og det stammer således fra den gamle basilika. Monumentet er opbygget med den tronende pave øverst og den døde pave nederst, som en modstilling mellem den udvalgte timelige magt og den død, overfor hvilken vi alle er lige. Over den siddende pave ses i relief de bibelske dyder: Tro, håb og kærlighed, og omkring ham ses Visdom, Retfærdighed, Tapperhed og Mådehold, tilsammen de 7 kardinaldyder. I hånden holder han en kopi af Longinus spyd (se nr. 41) der gennemborede Jesus på korset. Spyddet fik paven af sultan Baiazet mod at holde hans rivaliserende broder fortsat fanget. Noget for noget. På graven fortæller en indskrift, at søvejen til Amerika blev opdaget i hans pavetid. Det er nu noget af en tilsnigelse, for Innocens døde kun få dage efter at Columbus drog ud på sin senere så berømte sørejse.

34. Den hellige Jomfrus kapel.

Kapellet har navn efter og rummer i midten en mosaikkopi af Jomfru Maria indførelse og præsentation som barn i templet i Jerusalem. Maria er ledsaget af sine forældre, Anna og Joachim. Det originale billede af Romanelli fra 1600-tallet hænger i S. Maria degli Angeli. Under alteret ligger Pius X begravet i en ornamenteret glaskiste i fuldt ornat og med hænder og ansigt dækket af sølv. På højre hånd ses et monument for Johannes XXIII af Emilio Greco, udført i bronze i en nærmest collageagtig stil. Pavens ses med sin tunge skikkelse centralt i billedet, hvor han velsigner fængselsfanger, kvinder, unge, børn og dyr. Dette er inkarnationen af "Den gode Pave". Den lille runde mand, der allerede i sin korte pavetid blev voldsomt og inderligt dyrket på grund af sin klare, enkle, beskedne og varmhjertede stil.

På venstre hånd ses monumentet for Benedikt XV af Pietro Canonica. Benedikt blev valgt samtidig med 1. verdenskrigs udbrud, og han er blevet kendt for sin intensive fordømmelse af krigen. Han fordømte igen og igen krigen som "nedværdigende for menneskeheden", og han prøvede at rode bod på de fortsatte lidelser ved gennem kirkens netværk at organisere et internationalt hjælpearbejde. Efter krigen afviste han de for Tyskland barske fredsbetingelser som et udtryk for "Hadets helliggørelse". På monumentet ses paven knælende i dyb bøn oven på sarkofagen, som er omvundet af fredens olivengrene.

35. Monument for slægten Stuart og Maria Sobieski.

Til venstre ses Canovas mindesmærke fra 1819 for de 3 sidste medlemmer af Stuart-slægten, den katolske, skotske gren af den engelske kongefamilie. Monumentet er lavet som en gravstele med en imaginær dør til deres gravkapel. De ligger dog begravet i kirkens krypt. Stelen er rejst for tronprætendenten James III og hans to sønner, Charles, kendt som "Bonnie Prince Charles" og Henry, kardinalen af York og biskop over Frascati og Ostia. Alle tre døde i eksil i Rom og ses i profil på monumentet. På hver side af døren står en engel, der hver især slukker livets lys i form af en fakkel-flamme. Øverst på stelen ses stuarternes våbenskjold med 2 stående løver. Monumentet blev betalt af den engelske konge George III, der ønskede at slå en streg over den gamle dynastiske strid. Det var også ulige nemmere, nu hvor Stuart-slægten var uddød.

Til højre ses monumentet for Maria Clementina Sobieski af polsk kongeslægt, der var gift med James III Stuart fra monumentet lige overfor. Medaljonbilledet bæres af en fed kerub-engel og en statue for Velgørenheden, der i sin anden hånd holder dronningens flammende hjerte. Hun står oven på dronningens sarkofag, under hvilken to andre små englebasser leger med henholdsvis et scepter og en krone. Monumentet fra 1742 omkranser den dør, der leder ned og ud fra trappen til kirkens kuppel.

36. Dåbskapellet.

Dåbskapellet af Carlo Fontana ligger efter ældre skik i nærheden af indgangen til kirken, som et symbol for den døbtes indlemmelse i kirken. Døbefonten stammer fra låget til en senantik porfyrsarkofag. Kirkens tidligere døbefonte kan ses i Skatkammeret og krypten. Det forgyldte Bronzelåg med volutter, arabesker, engle og øverst Guds lam er udført efter Fontanas udkast af Giovanni Giardini. Alterbilledet, der viser Johannes Døberens dåb af Jesus, er en mosaikkopi af en original af Carlo Maratta fra slutningen af 1600-tallet. På hver side af dette dåbsbillede ses fremstillinger S. Peters dåb af nykristne romerske soldater. Loftet er dekoreret med mosaikbilleder, der viser de kristne kontinenter, Europa, Asien, Afrika og Amerika og omsluttet af forskellige bibelske dåbs-scener. Pave Johannes Paul II fik i 1998 nedfældet sit pavelige våbenskjold i gulvet i smukt flerfarvet marmor. De 2 statuer ved indgangen til kapellet symboliserer Kirken og Den guddommelige Retfærdighed.

37. Statue af S. Peter.

Denne statue af apostlen er efter de seneste undersøgelser tillagt Arnolfo di Cambio i det 13. årh., efter at den i mange år var dateret langt tidligere, og af nogle få, absolut troende, ansås for at være en kopi af et originalt klassisk antikt værk af S. Peter. Apostlen lyser velsignelsen med sin venstre hånd, og i højre hånd holder han himmerigets nøgler tæt til sit bryst og hjerte. Marmorstolen stammer fra renæssancen. Statuen er mest kendt for den ene fods storetå, nedslidt til ukendelighed af århundreders bønfoldende pilgrimskys. På Peters navnedag, den 29. juni, iklædes statuen et ceremonielt pragtskrud og på hovedet placeres den ædelstensbesatte 3-delte tiara krone, der til hverdage kan ses i kirkens skatkammer. På søjlevæggen bag statuen hænger et smukt ornamenteret brokadetæppe, som rent faktisk er en usædvanlig fremragende udført mosaik. Over dette ses et cirkulært mosaikbillede af Pius IX. Denne hædersplads fik han, da han som den første sad længere på pavetronen (31 år) end S. Peter, der efter overleveringen var pave i 25 år. Den nuværende pave, Johannes Paul II, nærmer sig sit 27. regeringsår.

38. Statue af S. Andreas.

På indersiderne af de 4 kolossalpiller, der bærer kirkens kuppel, og vendt mod højalteret, ses 4 nicher der hver rummer en statue af én af kirkens vigtigste helgener. Nicherne er 10 meter høje, statuerne godt det halve, og bortset fra S. Andreas er kirkens kostbareste påske-relikvier knyttet til statuerne. Relikvierne er normalt låst inde i kapellet over statuen af S. Veronika, men i Den hellige Uge fra Palme- til Påskesøndag er de udstillet til almen tilbedelse og beundring i kirken.

I denne niche ses apostlen Andreas. Skulpturen er af Duquesnoy fra 1640. Han er fremstillet, bundet til det ligesidede græske kors, der også kaldes Andreas-korset, og hvor han led martyrdøden. Han var den første af Jesus apostle og broder til Peter. Han virkede som missionær i Lilleasien og Grækenland. Hans hovedskal kom til Rom i 1462 som et kosteligt relikvie efter den tyrkiske invasion af Grækenland, men blev i 1966 af pave Paul VI tilbagegivet til kirken i Patras, hvor han døde. S. Andreas er fiskernes skytshelgen og to lande, Rusland og Skotland, har antaget ham som nationalhelgen.

39. Statue af S. Veronika.

Denne statue af Francesco Mochi fra 1629, fremstiller Den hellige Veronika, der på Kristi lidelsesvej mod Golgatha, tørrede hans ansigt, da han segnede under korsets vægt. Ved et mirakel tegnede Kristus ansigtstræk sig på klædet, der siden da er blevet kendt under navnet Veronikas Svededug. Og det er blevet hævdet som et sandhedsbevis for klædets ægthed, at Veronikas navn skulle være en sammenrækning af ordene "vero eicon", der betyder det sande billede, men sprogfolk har afvist dette. Denne diskussion er udsprunget af, at andre kirker hævder, at de er i besiddelse af den ægte svededug. Korsfarerne bragte i hvert fald denne svededug til Rom, og allerede i middelalderen var den genstand for en voldsom tilbedelse, og både Dante og Petrarca nævner den i deres værker. I alle jubelår siden år 1300 er svededugen, udover i påskeugen, blevet udstillet hver fredag i kirken til almen religiøs beundring.

Statuen blev ved sin afsløring udsat for voldsom kritik, bl. a. fra Bernini, på grund af vindens voldsomme træk i Veronikas klædedragt, der ikke blev anset værdig for en så inderlig religiøs skikkelse. På Berninis spørgsmål om, hvor vinden kom fra, svarede Mochi sarkastisk: Fra de revner i kuplen, som du har forårsaget ved dine ombygninger af støttepillerne. Bernini er ganske rigtigt blevet beskyldt for dette, men undersøgelser har vist, at den påstand ikke har hold i virkeligheden.

40. Statue af S. Helena.

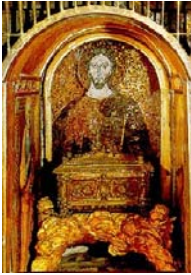
Statuen af Helena, kejser Konstantins moder, fra 1639 af Andreas Bolgi, er den mindst interessante af de fire statuer, lidt stiv og statisk i betrækket. Hun står symbolsk med Kristus kors fra Golgatha, som hun sammen med korsnaglerne hjembragte kostelige dele af til Rom efter en rejse til Jerusalem. Overleveringen om Helenas pilgrimsrejse til Jerusalem har vi helt tilbage fra det 4. århundrede. Den fortæller også, at Helena fandt alle 3 kors på Golgatha, men at de i stumper og stykker var så sammenblandet, at det var umuligt at skelne de enkelte kors fra hinanden. Da en dødeligt syg kvinde befandt sig i nærheden, besluttede man at "teste" de forskellige korsdele for guddommelig kraft. Og efter flere forgæves velsignelser med enkelte korsdele, rejste kvinden sig pludselig op og gik helbredt bort. Dermed havde man beviset for de sande hellige korsdele, og disse blev hjemført til moderkirken i Rom. Oprindeligt blev de opbevaret i kirken S. Croce in Gerusalemme, lige øst for Laterankirken, som Helena lod bygge. Kirken har stadig en enkelt korsdel i sin besiddelse, men siden 1629 har de øvrige korsstumper og naglerne befundet sig i Peters-kirken.

41. Statue af S. Longinus.

Denne statue af Bernini fra 1643 i kunstneres sædvanlige ekspressive og flamboyante stil, fremstiller den romerske soldat Longinus, der gennemborede Kristus legeme på korset. Ved Kristus genopstandelse konverterede Longinus til kristendommen og lod sig døbe. Longinus spyd kom i kirkens besiddelse i 1489 under Innocens VIII (se pkt. 33), der slog en studehandel af med sultan Beyazid, hvor sultanen, mod at paven fortsat ville holde hans rivaliserende bror fængslet, skulle opgive sine planer om yderligere ekspansion på det europæiske fastland, og så også lige aflevere det der spyd.

Ved Longinus statuen findes også nedgangen til kirkens krypt, der rummer talrige pavegrave og andre interessante mindesmærkes.

42. S. Peters grav.

S. Peters grav ligger direkte under kuplen i niveau med den tidligere konstantinske basilika. Den er foran Berninis Baldakin og foran hovedalteret omkranset af en balustrade, skabt af Maderno, og på hvilken 100 bronzeforgylde lamper konstant brænder. Fra balustraderundingen fører 2 identiske trapper ned langs siden til gravkapellet. For enden af dette og direkte under højalteret findes apostlens grav i en niche, der er udsmykket med en kristusmosaik fra det 9. århundrede, lukket med forgyldte bronzelåger og på hver side flankeret af en statue af henholdsvis S. Peter og S. Paulus. *Hér er også placeret et forgyldt skrin, pallium-skrinet, der indeholder de pallie-bånd, vævet af fåreuld med små sorte kors, som paven hvert år på S. Peters navnedag, 29. juni, placerer på skuldrene af det seneste års udnævnte ærkebiskopper. To lam bliver hvert år udvalgt ved S. Agnes-festen i kirken på Piazza Navona, og derefter velsignet af paven. Det ene får har en krans af hvide roser om halsen som symbol på jomfrueligheden, det andet får har en krans af røde roser som symbol på martyrdømmen. Fårene bliver nu opfostret på pavens sommerresidens i Castel Gandolfo, inden de bliver klippet og leverer denuld, der bliver brugt til pallierne og syet af udvalgte nonner. Natten før pallium-ceromonien bliver de anbragt i skrinet og dermed i velsignende nærhed af den hellige apostels grav, og ved pavens uddeling den næste dag understreges det tredobbelte krav til kirkens udvalgte tjenere: Kun at være gift med kirken, om nødvendigt at lide martyrdøden for kirken, og bestandig være som hyrder for deres menigheder.

43. Alterbaldakinen og Det pavelige alter.

Dette store slagnummer fra Berninis hånd var hans første arbejde i Peterskirken, udført i årene fra 1624-33. Der blev brugt over 6000 tons bronze til at støbe monumentet, det meste stjålet fra Pantheon og suppleret med nogle kanonrør fra Engelsborg. Arbejdet blev kommissioneret af Barberini-paven Urban VIII, så denne families velkendte bier fra deres våbenskjold vrirler rundt på marmorbaserne og søjlerne som en reverens for opdragsgiveren. Søjlebaserne bærer også det velkendte Barberini våbenskjold, og så har Bernini muntret sig med at beskrive en fødsel i Barberini-familien, ved at udstyre baserne med en figur af en undfangende kvinde, en fødende kvinde samt det vellykkede resultat i form af et lille glad og smilende barneansigt. De snoede, barokke søjler, der refererer til den overleverede beskrivelse af søjlerne i kong Salomons tempel, er omvundet af oliven- og laurbærkviste og små legende englebasser. De er 20 meter høje og bærer alterbaldakinen der på indersiden har en flyvende Helligånds-due midt i en badende sols lys. På toppen af søjlerne og i hjørnerne af baldakinen står 4 englevagter, udført af Duquesnoy. Mellem disse holder små englebasser parvis pavens fire våbenemblemer: Nøglerne, tiaraen, biblen og sværdet. Og fra hjørnerne forenes fire stiliserede palmeblade i toppen, på hvilken en gylden globus bærer et lige så gyldent kors. Nogle anser baldakinen for et absolut genialt værk, andre at den alt i det hele og næsten for meget er lidt for ekspressiv og barok Bernini-kunst. Men baldakinen fylder på bedste vis det store rum ud, hvor ellers Det pavelige alter, hvis det havde stået alene, sikkert ville have forekommet på størrelse med en tændstikæske.

Dette højalter, fra hvilket paven alene kan celebrere messe, er skåret ud af én massiv marmorblok, der blev hentet på kejser Nervas Forum. Det blev indviet af pave Clemens VIII i 1594. Det står direkte oven på et alter fra 1123, der igen står oven på et alter fra Gregor den Stores tid, der igen befinder sig lige over Peters grav. Og som med så meget andet i denne storslåede kristne basilika ser vi igen hér Kirkens bevidste plan om at fremvise, påvise og demonstrere, at dette er stedet hvor den kristne kirke blev født.

